

atenția lui Titu Maiorescu, care reia discuția, scriind un articol fulminant (*În lături!*)¹ împotriva lui A. Densușianu. Intervenția lui Titu Maiorescu era menită să demonstreze o dată mai mult că ignorarea criteriului estetic în ierarhizarea valorilor literare ducea la concluzii de-a dreptul rizibile, ca acelea la care ajunsese profesorul ieșean².

În numărul din decembrie 1885 al «Convorbirilor literare»³, I. Bogdan recenzază lucrarea lui A. D. Xenopol, *Memoriu asupra învățământului superior în Moldova, cu ocaziunea aniversării de cincizeci de ani a înființării acestui învățământ, 16 iunie 1885*, prima încercare valoroasă din domeniul istoriei învățământului nostru, «un studiu serios, rezultat al unor cercetări amănunțite și conștiincioase» (p. 789). Este de acord cu autorul că vremea fanarioților n-a însemnat o epocă de decadență pentru cultura noastră; învățământul, dimpotrivă, a progresat (dovadă: înființarea seminarului de la Socola și a școlii lui Asachi).

Colaborarea la revista «Junimei» continuă apoi în numărul din februarie 1886, în care recomandă cu căldură *Antologia română pentru uzul școalelor secundare* de Miron Pompiliu (Iași, 1885)⁴, «o lucrare pe deplin reușită», deoarece autorul a ținut seama, în selecția operelor, de valoarea lor estetică.

În numărul din martie, I. Bogdan prezintă *Istoria română* de Gr. G. Tocilescu⁵, manual școlar pe care îl consideră corespunzător atât din punct de vedere științific cât și metodic. Atrage atenția însă asupra unor teorii greșite, ca aceea privitoare la perioada de formare a limbii și poporului român, pe care autorul o fixase în primele două secole ale erei noastre.

În numărul următor, Ioan Bogdan se ocupă de *Codicele Voronețean*⁶ editat de I. G. Sbiera. Observă că primele două părți ale lucrării, transcrierea manuscrisului și vocabularul, sînt meritorii. Partea a III-a, studiul, este însă «plin de idei greșite» (traducerea s-ar fi făcut, după Sbiera, în secolul al XII-lea; locul unde s-a efectuat: Ohrida; slavii ar fi împrumutat alfabetul chirilic de la români, nu invers etc.), erori pe care I. Bogdan le îndreaptă cu discernămint.

Articolele scrise la Pomirla pentru «Convorbiri» prevestesc, prin bogăția informației și rigurozitatea științifică, prin ținuta lor academică, de o exemplară claritate și de un perfect echilibru, pe marele om de știință de mai târziu.

Pentru tinărul însușit de dorința de a desfășura o amplă activitate științifică, Pomirla nu avea să reprezinte decît un prim și scurt popas. Cea mai vie dorință a lui era în vremea aceasta de a-și desăvîrși studiile în străinătate: «Avînd o catedră, mă pot duce și în străinătate după vreun an pe chel-

¹ Vezi «Convorbiri literare», XX, nr. 3, 1 iunie 1886, p. 193—209. Titu Maiorescu citează în acest articol darea de seamă a lui Ioan Bogdan (p. 193).

² Într-un *Post scriptum*, T. Maiorescu reproducea raportul academic al lui B. P. Hasdeu, care spunea, între altele, despre lucrarea lui A. Densușianu: «Partea relativă la limbă este mai pe jos de orice critică... Nu vom vorbi nimic despre modul d-lui Densușianu de a privi asupra literaturii române moderne, în care Bolintineanu și Mureșanu îi apar ca niște uriași, pe cînd Alecsandri devine mai mititel decît răposatul Lepădatu de la Brașov. Conchid deci la nepremierea acestei lucrări» (p. 209).

³ P. 785—790.

⁴ P. 982—985.

⁵ *Istoria română pentru clasele primare și secundare* de Gr. G. Tocilescu, partea I, ediția I, București, 1885, în «Convorbiri literare», XIX, nr. 12, p. 1062—1067.

⁶ *Codicele Voronețean* cu un vocabular și studiu asupra lui de Ioan al lui G. Sbiera, Cernăuți, 1885, în «Convorbiri literare», XX, nr. 1, p. 77—88.